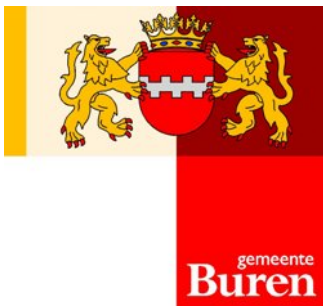

Omgevingsdienst Rivierenland
Postbus 6267
4000 HG TIEL

uw brief van: Maurik, 2026
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.078265/D.254112
behandeld door: M.J. Klein
bijlage(n):
onderwerp: Zienswijze ODR jaarstukken 2025 en begroting 2027

Geacht bestuur,

In goede orde ontvingen wij uw jaarstukken 2025 en begroting 2027. Wij hebben kennisgenomen van deze documenten en behandeld in onze raadsvergadering van 16 juni 2026. In deze brief geven wij onze reactie op de jaarstukken 2025 en begroting 2027

Jaarstukken 2025:

Algemeen beeld

Wij danken u voor de overzichtelijke en leesbare P&C-documenten, zoals de jaarstukken, waarin u ons hierover informeert. Tegelijkertijd leeft de vraag of, onder deze buitenlaag, de processen op orde zijn en of de dienstverlening ook daadwerkelijk zo wordt ervaren als de gemiddelde cijfers suggereren.

We lezen over hoog ziekteverzuim, hoge kosten voor inhuur, een stuwmeer aan verlofuren, hoge kosten omdat er bij verschillende mensen geen 'match' met de ODR bleek te zijn. De hoge klanttevredenheid komt met name door milieu, maar het beeld bij gemeenten is vaak anders en u geeft ook aan dat de tevredenheid op andere taken lager is. De discussie over de robuustheid van de ODR maakt het er niet rustiger op.

Kortom, in de basis zijn we gematigd tevreden over de geleverde prestaties, maar zien wij aanleiding om samen met u nader te kijken of de interne organisatie en bedrijfsvoering deze prestaties ook duurzaam kunnen blijven dragen. De raad verzoekt het bestuur om genoemde signalen te vertalen naar concreet handelingsperspectief en, waar nodig, voorstellen te doen.

Resultaatbestemming

U geeft aan dat er in 2025 een positief resultaat is behaald van €1.178.907. Uw voorstel is om:

1. Een bedrag van € 400.000 te storten in de nieuw op te richten bestemmingsreserve Robuustheid;
2. Het restant rekeningresultaat ter hoogte van € 778.907 uit te keren aan de deelnemers conform voorgestelde verdeling.

In eerste instantie lijkt het niet de juiste weg om via een zienswijze te vragen om geld te vragen voor het uitvoeren van de programma's omtrent Robuustheid. Anderzijds begrijpen wij dat het omslachtig is, en er niet de tijd voor is, om apart naar de raden te gaan met een voorstel om geld te storten in een nieuw op te richten bestemmingsreserve Robuustheid. Echter, als raden hebben we nu geen enkel inzicht in de inhoud en financiën van deze programma's. Het is daarom moeilijk om in stemmen zonder nadere toelichting op dit

voorstel. Wij stemmen in met uw voorstel op voorwaarde dat u ons zo spoedig mogelijk informeert via de definitieve begroting door daarin te onderbouwen wat inhoudelijk nodig is om de programma's in te richten en uit te voeren en op basis van concrete offertes te laten zien welke financiële middelen hiervoor nodig zijn. Vanzelfsprekend vloeit een eventueel overschot op een later moment terug naar de deelnemende gemeenten.

Realistisch ramen

Enerzijds is het mooi dat er een overschot is en we geld terug ontvangen. Anderzijds is het niet ideaal om eerst geld te moeten bijleggen om het daarna gedeeltelijk weer terug te krijgen. In ambtelijke gesprekken hebt u aangegeven op voorhand graag realistischer te willen ramen, maar dat u hiervoor niet de ruimte voelt omdat de ODR hiermee een hogere druk op de gemeentelijke begrotingen legt.

Met deze zienswijze vragen wij u inzichtelijk te maken welke producten, productgroepen of opdrachten leiden tot een hogere realisatie in aantallen en uren, en hoe dit zich vertaalt naar de inkomstenkant.

Uiteindelijk staan er ook leges tegenover het werk van de ODR dat ten goede komt van de deelnemende gemeenten. Realistisch ramen legt dus in eerste instantie wel druk op de gemeentelijke begrotingen, maar de inkomsten komen uiteindelijk ook terug naar gemeenten. Het is ook aan u als opdrachtnemer om aan de voorkant goed te contracteren en met de gemeente als opdrachtgever dit gesprek goed en realistisch te voeren.

Inzet van AI

In de Jaarstukken 2025 staat dat in 2025 programma voor datagedreven werken en AI gestart. In de rest van de jaarrekening lezen we niets over AI terug. Uit ambtelijke gesprekken blijkt ook dat er nog weinig centraal georganiseerd is op dit gebied door de ODR. Dat is jammer, zeker omdat we in eerdere zienswijze hebben gevraagd om meer in te zetten op AI en hier ook concretere plannen op te maken. AI biedt ook mogelijkheden om de hoge werkdruk te verlagen en om de dienstverlening te verbeteren op die onderdelen die nog laag scoren. Onze indruk is dat er afgelopen jaar, met uitzondering van een paar losse projecten, geen voortgang is geweest op dit punt terwijl dat wel is toegezegd. We vragen u om hier meer werk van te gaan maken.

Begroting 2027:

Samenwerking met raad

De recente verkiezingen hebben in veel raden nieuwe leden gebracht, voor wie het werken met gemeenschappelijke regelingen nieuw is. Dat vraagt extra aandacht voor heldere uitleg en een zorgvuldige informatieopbouw. Regionale samenwerking blijft voor ons van groot belang: alleen in een sterke regio kunnen we maatschappelijke opgaven effectief aanpakken en onze ambities voor inwoners en ondernemers waarmaken. Wij verwachten dan ook van Omgevingsdienst Rivierenland dat zij de gemeenteraden actief (blijven) informeren over ontwikkelingen rond onder andere robuustheid, financieringssystematiek en de invulling van de opgelegde taakstelling.

Wij zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking en waarderen het meedenken over verdere versterking van informatievoorziening en betrokkenheid van de raden.

Taakstelling

De financiële situatie van gemeenten staat onder druk en vormt een aanzienlijke uitdaging. Het zogenoemde ravijnjaar 2028 komt in zicht, waarin gemeenten door een forse daling van rijksmiddelen structureel minder financiële ruimte krijgen. Ook is een volledige compensatie voor loon- en prijsstijgingen niet gegarandeerd.

Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden hebben gemeenten reeds ingrijpende ombuigingen doorgevoerd en zullen zij ook in 2027 verdere maatregelen moeten treffen. Gezamenlijk hebben we daarom ook gekeken naar de taken en middelen van verbonden partijen. Afgelopen jaar heeft u hier invulling aangegeven op basis van het kader dat de gemeenten in hebben meegegeven. Dit kader voorziet in een lagere gemeentelijke bijdrage van 1,5% in de begrotingsjaren 2026 en 2027 ten opzichte van de begroting 2025, oplopend naar een 3,0% lagere bijdrage vanaf 2028. Dit kader blijft dus van kracht voor het begrotingsjaar 2027.

U heeft uw ombuigingen om te komen tot een lagere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting 2027. Wij constateren dat de taakstelling is verwerkt in de begroting 2027, maar er is weinig concreetheid aan gegeven. Daarnaast is de bijdrage via veel werkprogramma's verhoogd, waardoor besparingen onzichtbaar lijken te zijn geworden. Wij roepen u op om inzichtelijk te maken waar deze besparingen tot uiting komen.

Indexering

Wij constateren dat de toegepaste indexering in de ontwerpbegroting hoger is dan de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten uit het Gemeentefonds voor 2027. Dit komt mede door de nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten, waarin loon- en prijsontwikkelingen niet meer automatisch meestijgen met de rijksuitgaven.

Wij begrijpen dat u vanwege het hoge aandeel personeelskosten en reeds lopende taakstellingen beperkte ruimte heeft om deze indexatie neerwaarts bij te stellen. Lagere indexatie betekent voor de GR – en dus ook voor ons – feitelijk het maken van keuzes in taken en serviceniveau. Maar voor meerdere gemeenten in de regio leidt de mismatch tussen gemeentelijke inkomsten en GR uitgaven tot financiële druk binnen de eigen begroting.

Wij respecteren de ambtelijk afgesproken indexeringsmethodiek voor 2027. Tegelijkertijd vragen wij om in 2026 samen een traject te starten voor het ontwikkelen van een toekomstbestendige indexeringssystematiek voor 2028 en verder. Hierin willen wij gezamenlijk:

- de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau bespreken;
- rekening houden met verschillen tussen GR'en;
- werken aan voorspelbaarheid voor zowel gemeenten als GR'en;
- afstemmen hoe wordt omgegaan met jaren waarin loon- en prijsontwikkeling hoger uitvalt dan de macro-economische ramingen.

Robuustheid ODR

We zijn blij te lezen dat er niet maar op één paard wordt gewed en er twee programma's zijn opgestart om aan de robuustheidscriteria te voldoen. Een programma waarin de ODR onderzoekt welke aanvullende taken uitgevoerd kunnen worden waarmee de ODR nog meer van meerwaarde kan zijn voor de deelnemers. En een programma waarin de ODR onderzoekt wat de mogelijkheden en consequenties zijn van een eventuele fusie met een andere omgevingsdienst. Op deze manier denkt u linksom of rechtsom te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria. Voor ons als raad is het moeilijk om in te schatten of het werkelijk zo eenvoudig is als in de begroting geschetst wordt. We vinden het belangrijk regelmatig en voldoende geïnformeerd te worden over de voortgang van beide programma's en keuzemogelijkheden voorgelegd te krijgen.

Dienstverlening

Omgevingsdienst Rivierenland heeft een visie op dienstverlening opgesteld. We zijn blij dat dit is gebeurd met input van de verschillende gemeenten, inwoners en ondernemers. Tegelijkertijd zien we dat de klanttevredenheid al 80% is en lijkt het overdreven hier nog meer op in te zetten. In ambtelijk vooroverleg is aangegeven dat het verbeteren van de dienstverlening met name zit in het verbeteren van de klanttevredenheid op het proces van bouwvergunningen. Het is belangrijk dat de ODR hier dan ook de focus op legt in het uitvoeren van de visie op dienstverlening. Tegelijkertijd is ook niet alles te vangen in cijfers en lijkt er vooral een bepaald beeld te leven bij met name gemeenten en hun inwoners over de dienstverlening door de ODR. De oplossing hiervoor ligt misschien nog meer in constructieve gesprekken tussen ODR en gemeenten, om over en weer helderheid te krijgen in de behoeften, en niet zozeer in allerlei projecten als uitvoering van de visie op dienstverlening.

Nieuwe landelijke financieringssystematiek

Wij constateren dat de nieuwe landelijke financieringssystematiek voor omgevingsdiensten invloed heeft op de relatie tussen prioriteiten, uitvoering en kosten van toezicht en handhaving.

Onze raad hecht eraan dat beleidsmatige keuzes over toezicht en handhaving expliciet en transparant worden gemaakt, zodat niet financiën, maar bestuurlijke afwegingen leidend zijn voor de kwaliteit van de uitvoering. We vragen de ODR om:

- bij de begroting duidelijker inzicht te geven in de samenhang tussen taakvolumes, kwaliteitsniveaus van toezicht en de bijbehorende kosten;
- scenario's te ontwikkelen die inzichtelijk maken welke beleidsmatige keuzes gemeenten hebben binnen de nieuwe financieringssystematiek: wat is de wettelijke ondergrens en wat kan aanvullend;
- in overleg met de gemeenten een procesvoorstel te doen voor actualisering van de uitvoerings- en handavingsstrategie, passend bij deze systematiek.

Wij benadrukken dat deze zienswijze niet is bedoeld om te sturen op volumevermindering, maar om gezamenlijke grip te houden op kwaliteit, prioritering en uitvoerbaarheid. We doen een oproep om het proces van gezamenlijk opstellen en uitvoeren van de beleidscyclus te verbeteren. Door het delen van de verantwoordelijkheid voor uitvoering, beleidskaders en de evaluatie daarvan, kunnen we elkaar in positie brengen om hier op een duurzame wijze invulling aan te geven.

Slot

Wij vernemen graag uw reactie op de punten uit deze zienswijze. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

namens de gemeenteraad van Buren,
de griffier, de voorzitter,

{{esl:signer1:Capture:size(150,40)}} {{esl:signer2:Capture:size(150,40)}}

R. Kuipers

H.M. Ostendorp